

„NOVI ČAS.“

izhaja vsak petek ob
12. uri dopoldne. Ured-
ništvo in upravnništvo
je v Gosposki ulici
št. 6 drugo dvorišče.

NOVI ČAS

LIST STANE:

za celo leto . . . 4 K
„manj premožne 3 „
„Nemčijo . . . 5 „
„posamezne št. 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 41.

V Gorici, 8. oktobra 1914.

Leto V.

1854 — 10. OKTOBRA — 1914.

Prezvišenemu in premilostljivemu knezu in nadškofu

dr. Frančišku Sedej-u

o priliki častitega godovnega dne in 60 letnice Njegove starosti
izraža iskrene čestitke in sinovsko vdanost v svojem in
imenu svojih naročnikov
„NOVI ČAS“.

Draginja, požrtvoval- nost in zapravljenost.

Vojska je. Draginja se pojavlja vedno ob času vojsk. Ne moremo ravno reči, da bi bile pri nas draginjske razmere obupne. Laški listi bodo pač še nekoliko čakali, predno bomo pri nas mačke kupovali po 5 kron. Draginja se morda v Italiji kaže mnogo hujše. Oblasti so izdale cenike, po katerih se morajo ravnati trgovci pri prodajanju živil. Vkljub temu se vsi trgovci ne ravna po teh cenah. Sicer pa oblast sama od meseca do meseca viša v cenikih ceno

Vlada je pri-

cenah vsakdanjega kruha, ker te cene naj-
občutneje zarežejo v zadnjo delavsko
rodbino. Če tukaj vlada energično poseže
vmes, si bo zaslužila hvaležnost vsega
ljudstva.

Podobno je tudi v drugih rečeh. Vla-
da bo morala začeti boj proti draginji pri
sirovinah.

Marsikod je res začelo pomanjkova-
ti tega in onega.

Vojska nas uči tudi lepih stvari: lju-
bezni do domovine, junaštva, a tudi po-
žrtvovalnost in ljubezen do bližnjega je
potrebna. Naš rod je trpel na pomanjka-
nju te ljubezni. To je bilo naše socialno
zlo. In vojsko je Bog poslal zato, da nas
nauči, zopet ljubiti bližnjega. Res ginljivo
je, kako naše ljudstvo, naše žene in de-
kleta zbirajo te dni za uboge vojake, za
družine padlih, za ranjence po bolnišni-
cah. Ta duh je duh prvih kristjanov. Drug
drugemu pomagati in drug drugega tola-

žiti! Jedro našega naroda je prešinjeno te-
ga duha do dna duše.

Hvala in čast zato vsem požrt-
vovalnim dušam! Sami rabite, a daste
trpečemu bližnjemu! Bog Vam bo to sto-
tero povrnil!

Žene in družine vpoklicanih dobiva-
jo podporo, ki je po razmerah večja ali
manjša. Ponekod so dobili izplačano za
več tednov skupaj, kar je dalo precejš-
njo vsotico. Svarimo pred nevarnostjo!
Naenkrat pride skupaj večja vsota denar-
ja. In tedaj prime človeka, da bi si kupil
to, kupil ono, česar sicer ne rabi, a bi bilo
lepo. Duh zapravljenosti je nevaren. Va-
rujmo se ga! Gledajmo na vsak vinar.
Nihče ne ve, kaj nam prinese bodočnost.
Zato varčujmo in ne razmetujmo denarja
za brezpotrebne stvari! Pred vsem pa se
varujte grde pijanosti. Tudi ta je ena
tistih pregreh, radi katerih nas Bog biča
z vojsko. Naša domačija, država, naša,
življenje naših vojakov — vse to je sedaj
v nevarnostih. Mi pa da bi zabijali te re-
sne čase v pijančevanju? Ne! Naši dragi
na bojišču trpe pomanjkanje in velike te-
žave imajo, mi pa naj bi veseljačili? Kaj
ne, da ne gre to k srcu nikomur! Pri tej
priliki omenimo še, da je v naši armadi
strogo prepovedan alkohol. Tudi v Nem-
čiji je tako. Na Ruskem, kjer država od
šnopsa takorekoč živi, je za časa vojske
zaprla vse prodajalne šnopsa.

To kaže, da se vojskovodje zavedajo,
da sredi naporov vživanje alkohola ljudi
le slabi.

Veliki časi zahtevajo resnih, treznih
in požrtvovalnih ljudi!

Le taki bomo vredni boljše bodoč-
nosti!

Vojska.

Naši potiskajo Ruse nazaj!

Zdi se, da se sedaj v Galiciji in na O-
gerskem obrača nam na bolje. Avstrijske
in nemške čete se bore sedaj proti Ru-
som z uspehom. Kakor nam poročajo ur-
adni brzojavci, so naši najprvo vrgli Ru-
se nazaj pri Bieču, jugovshodno od Tar-
nova. Nato se je uradno poročalo, da
naši na celi črti gredo naprej in da se Ru-

si umikajo. Nato so naši vrgli Ruse iz Opatova in Klementova na Ruskem Poljskem. Od tu so se Rusi umaknili proti Sandomirju. Danes pa poroča brzovaj, da so naši že zasedli most in prehod čez Vislo pri Sandomirju.

Na Ogorsko so Rusi vdrali na več krajih. Pri prelazu Užok so jih naši vrgli 10 km za gališko mejo. Toda hujše je bilo pri mestu Marmaroš Sighetu. To mesto so naši morali zapustiti, ker so bili Rusi v premoči. Dobili smo pomoč in sedaj se morajo Rusi tudi tu umikati. Naši jih bodo najbrže kmalu vrgli čez mejo. Tu se bori tudi 2000 poljskih prostovoljcev.

Vsled nenadne ofenzive naše armade ob Visli so se Rusi začeli umikati iz Bukovine.

Nemške čete so v okolici Radoma 6. t. m. razbile pettretjo kaval. divizijo in rezerve iz Ivangoroda. Rusi so bežali proti Ivangorodu.

Na severni strani se med Rusi in Nemci ob pruski meji vrše novi ljuti boji. Uradno poročilo 7. t. m. iz Berolina pravi: Na vzhodnem bojišču se je ruski pohod proti Vzhodni Prusiji ustavil. Pri Suvalki napadamo od včeraj naprej sovražnika zmagovito. — To poročilo kaže, da so po zmagi nad Rusi Nemci nekaj časa šli naprej. Ko so se pa Rusi zbrali, so se Nemci umaknili zopet za svoja močvirja, odkoder sedaj napadajo Ruse.

Nemci s Poljaki sedaj silno lepo postopajo. Izdajajo uradni list v poljskem jeziku in izjavili so, da je na Poljskem poljsčina poleg nemščine državni jezik.

Na Francoskem še ni odločitve.

Dan na dan naznanjajo poročila: Odločitev bo kmalu padla! A že tedne in tedne se vrši neodločen boj. Fronta je dolga že 500 km. Francozi dobivajo vedno nova ojačenja, in sicer iz južne Francije 200.000 novih vojakov in od švicarske meje 180.000 moč, ki so bili namenjeni, da vdero skozi Švico. Ta armada prihaja na francosko levo krilo, ki je hočejo tako ojačiti, da bode vrgla Nemce nazaj. — V Marsilj so prispeli indijski vojaki. — Tudi Portugalci pošiljajo svoje čete na pomoč Aigležem. Ni pa znano, ali proti nemškim kolonijam v Afriki ali proti Nemcem na Francoskem.

Uradno nemško poročilo se glasi 6. t. m.:

Neprestani obkoljevalni poizkusi Francozov proti našemu desnemu krilu so razširili bojno fronto severno do Arrasa. Zahodno od Lille in zahodno od Lens so zadele naše čete na sovražno konjenico. V naših protinapadih čez črto: Arras, Albert, Roye ni padla še odločitev. (Lille leži blizu belgijske meje, Lens pa na sredi med Arrasom in Lille.) Na bojni fronti med Oise in Maas pri Verdumu in v Alzaciji-Lotaringiji so razmere nespremenjene.

Nemci pred Antwerpnom so vzeli več utrdb na zunanji strani. Sedaj bodo Nemci lahko naravnost sreljali v mesto. V Antwerpnu je zbranih 5 korov belgijskih čet, ki branijo trdnjavo. Kralj Albert je sam bil

na čelu svojih čet. Izpostavljal se je na najnevarnejša mesta. Sedaj pa bo menda vendar le zapustil Antwerpen in odide baje v London.

Hudi boji na Srbskem.

Poročalo se je, da so posamezne srbske in črnogorske čete udrle v Bosno. Naše tja poslane čete so sovražnika premagale. Pri tej priliki je bil cel srbski bataljon vjet in 2 črnogorski brigadi poraženi. Ugotovilo se je zopet, da sovražnik kruto ravna z našimi ranjenci. Uradno poročilo se glasi:

Dunaj, 4. oktobra. Uradno se poroča: V vzhodno Bosno vpadle srbske in črnogorske sile so nas prisilile, da smo poslali v te kraje, ki leže na strani kraja glavne odločitve, naše vojne moči.

Prva tam vpeljana akcija se je končala z velikim uspehom. Dve črnogorski brigadi, spužka pod poveljstvom generala Vukoviča in zetska pod generalom Rajevićem sta bili po hudih dvadnevni bojih popolnoma poraženi in vrženi proti Foči. Črnogorci v silni zmešnjavi beže čez mejo. Obe brigadi sta morali prepustiti našim ves svoj tren in znatne zaloge, katere so naplenili po Bosni. Tudi pri tej priliki smo našli več naših vojakov, ki so bili od poslani kot prednje straže, med njimi nekoga praporščaka, ki so bili vsi na zverinski način pohabljeni.

Pri akciji, ki je bila vpeljana na severnem delu, je pol našega bataljona ujelo celoten srbski bataljon.

Potiorek, feldcajmojster.

Velike srbske izgube. Dunajska »Reichspost« poroča iz Sofije: Srbi imajo velikanske izgube. Moravska divizija je bila pri Bogatiču skoro popolnoma uničena, šumadska divizija je pa izgubila nad polovico moštva. Dosedaj je najmanj četrtina srbske armade za boj nesposobna, med temi je nad 13.000 mrtvih. Pretekli teden se je vršil v Nišu ministerski svet pod predsedstvom kralja Petra. Sestaviti so nameravali mirovni predlog Avstriji. Nek ruski veliki knez je govoril proti, tako da ni prišlo do nobenega končnega sklepa.

»Zeit« poroča, da so srbske izgube po zadnjem štetju doslej 14.000 mrtvih in nad 50.000 ranjencev.

Črnogorske izgube. Iz Sofije poročajo 6. t. m.: Glasom vesti, ki so semkaj dospel iz Niša, je postal položaj Črnogorcev kritičen. Od 42.000 vojakov, s katerimi so razpolagali v začetku vojske, jih je le še 18.000 za boj sposobnih. Črnogorci so se obrnili v Srbijo za pomoč, a bili odbiti, ker se Srbija sama nahaja v obupnih razmerah.

V Macedoniji divja vstaja Bolgarov in Mohamedanov proti Srbom.

Boji pri Krupanju.

»Südslawische Korr.« objavlja poročila sofijskih listov o bitki pri Krupanju (višina vzhodno od Drine, ki so jo naši vzeli.) Izjavlja: Srbske postojanke so bile izvrstne. Srbi so bili izborna razvrščeni, nahajali so se na svojem, znanem jim ozemlju. Avstro-ogrske čete so pa Srbe ta-

ko drzno napadle, da tega ni mogoče popisati in so enostavno vrgle Srbe iz njih postojank. Srbi, ki jim je avstro-ogrska artiljerija prizadala težke izgube, so se sicer borili s hrabrostjo, ki jo navdaja pogum, a vsak odpor se je zlomil radi boljšega avstrijskega orožja in zaradi res silajnega nastopa avstrijskih čet. Konec odločilne bitke je bil, da je bila srbska armada strta in da je morala hitro bežati. Na bojišču je pustila veliko mrtvih, ranjenecv in vjetnikov. Skoraj nemogoče je, da bi mogli Srbi še misliti na kak uspešen odpor. Srbska armada se nahaja zdaj v takem stanju, da se ji lahko že konec napove. Begunci, ki so došli v Sofijo, izjavljajo, da se že v srbskih vrstah pojavlja obup radi strašnega položaja, v katerem se nahaja srbska armada in da se ne bo več mogoče upirati prodiranju avstro-ogrske vojske.

Važne besede!

Pod naslovom »Nekaj prošenj« piše »Domoljub«:

Med naše ljudstvo je prišlo več Dalmatincev, — pravoslavni Hrvati, južno od Kotora in Rusinov. Priporočite reveže usmiljenim srcem pišemo te vrstice. Niso vsiljivci, niso postopači, ali beračenja vajeni potepuhi, nego pošteni ljudje, ki so se s svojim pridnim delom živeli na svojih posestvih, ki jim je pa vojska za nekaj časa vzela dom in jih poglala po svetu. Kaj je vedela dalmatinska žena ob črnogorski meji prav na koncu Dalmacije o svetu. Črnogorske trdnjave in naše, so se imele pričeti napadati; ni kazalo drugega, nego v naglici odstraniti ljudstvo, ki je prebivalo v vmesnih vaseh, kar ponoči, brez najpotrebnejše obleke, kar se je dalo urno so morali bežati in zdaj so pri nas.

Pa Rusini! V njihov dom je prihrumel Rus, jim požigal vasi, jemal živino. Kaj jim je bilo mogoče drugega, nego bežati, da si rešijo vsaj golo življenje. Tako so časih naši ljudje bežali trumoma pred Turki, dokler niso dobili varnega kraja in dobrih src. Vrnimo zdaj tem revežem, kar so dobri ljudje svoj čas izkazovali našim prednikom. Bog bo povrnil.

Oba jezika hrvaški ubeglih Dalmatincev, ki je pač nekoliko namešan z laščino, in rusinski sta nam sorodna, slovanska; z majhnim trudom se Slovenec lahko v prav kratkem času toliko navadi, da se vse potrebno razgovori. Naj ne bodo ti revni uskoki tuji pri nas! Delajo naj, obenem naj si pa tudi ogledajo naše kmečko gospodarstvo. Naprednejši smo od njih; mnogo se lahko nauče pri nas; snage, umnega gospodarstva, živinoreje, zadružništva, izobraževalnega dela. Na vsak način se bo to po naših društvi moralo zopet začeti. Bilo bi lepo, ko bi društva, v krajih, kjer so nesrečni naši bratje, naročila kak dalmatinski hrvaški in kak rusinski list. Obema, pravoslavnemu Dalmatincu in Rusinu bo prav, če se zbližata našemu življenju, in če poneseta

nazaj v svojo domovino vtis, da sta živel med nebotatim, toda globoko vernim in izobraženim, gospodarsko naprednim bratskim slovenskim narodom. To bo zlasti dobro za pravoslavne Dalmatince, ki so po svoji vzgoji splošno nezaupni in silno sami zase.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1914. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Koledar za leto 1915. 2. Mesija, 1. zvezek. 3. Mladim srcem, 2. zvezek. 4. Zgodovina slovenskega naroda, 4. zvezek. 5. Slovenske Večernice, 68. zvezek. 6. Duhovni boj.

Družba se bo potrudila, da prejmejo častiti udje knjige kolikor mogoče hitro.

Letošnje knjige se bodo razposlale po sledečem redu: 1. Krška škofija. 2. Razni kraji. 3. Goriška nadškofija. 4. Tržaško-koprška škofija. 5. Lavantinska škofija. 6. Ljubljanska škofija.

Vsak družbenik naj prejme svoje knjige v tisti župniji, v kateri se je vpisal. Na poznejše izpremembe stanovišča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati.

Cenjene gospode poverjenike nujno prosimo, naj po prejemu »aviza« pošljejo takoj po knjige na železniško postajo, da ne bo sitnih reklamacij, ki povzročajo Družbi samo zamudo in nepotrebnih stroškov. Vsem čč. gg. poverjenikom, ki prejmejo po železnici po več zabojev, vljudo naznanjamo, da se nahaja zapisnik udov vedno v zaboji z najnižjo številko. Vsakemu zavoju so tudi priložene vpisovalne pole Družbe sv. Mohorja za prihodnje leto. Potrdilne listke bomo naprej pošiljali le onim čč. gg. poverjenikom, ki jih izrecno zahtevajo.

Stroške, katere so imeli čč. gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

One čč. gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

Družba sv. Mohorja se letos še posebej vljudo obrača na vse čč. gg. poverjenike z iskreno prošnjo, da z nabiranjem udov in denarja za prihodnje leto pričnejo takoj pri oddaji letošnjih knjig in nabirajo udno takoj pošljejo po priloženi položnici.

Ker je družbena tiskarna z natiskom knjig za prihodnje leto že pričela in mora potrebni papir in druge potrebščine pri prejemu takoj v gotovini plačati, zato vse velečastite gospode poverjenike in ude lepo prosimo, da naši nujni prošnji z ozirom na sedanje izredne razmere gotovo ugodijo.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Važno za vinogradnike.

Dež. odbor naroča:

Vinogradništvo je za gospodarsko življenje naše dežele izredne važnosti.

Dolžnost nas vseh je torej, da skrbimo za to, da vino ohrani tisto vrednost, ki mu pritiče tudi vsled dejstva, da njegovo pridelovanje zahteva obilo denarja in naporega in dragega dela. Ako bi vrednost vina padla, bi to povzročilo vinogradniku materialno škodo, a razun tega bi zbudilo v njem razočaranje in nezaupnost.

Potrebno je torej, da pravočasno poskrbimo, da se to ne zgodi. Baš sedaj je ugoden trenutek, da se naši vinogradniki kar največ okoristijo s prodajo grozdja, mošta in vina. Vinorejci naj se potrudijo, da pripravijo dobro vinsko kapljico; kmetovalci Vipavske doline naj ne pusté vreti vina na tropinah, kajti na trgu so priljubljena svitla in zelenkasta vina. Vsem pa se nujno priporoča, naj bodo pri sklepanju kupno-prodajnih pogodb previdni. Spricho danih razmer se bodo brez dvoma dobili ljudje, ki bodo našemu kmetovalcu natvezili, da bo vinski trg letos neugoden; namen takih ljudi je prozoren: hoteli bodo cene vinskim pridelkom nižati tako, da bi bili kmetovalci prikrajšani.

Primerno bi bilo, da bi se ustanovila organizacija, ki bi uspešno branila kmetovalce pred sličnimi škodljivci, toda taka organizacija bi se mogla oživotvoriti le na podlagi dolgotrajnega in skrbnega proučevanja. Med tem pa se mora postopati mirno in previdno. Deželni odbor je pripravljen dajati potrebne nasvete in eventualno tudi posredovati.

KDOR ZA LETOS ŠE NI PLAČAL NAROČNINE, naj to nemudoma stori! Še tekom tega meseca bomo morali list ustaviti vsem, ki so na dolgu za letos! Naj vendar vsakdo stori svojo dolžnost do lista!

Novice.

Cesarjev god se je 4. t. m. praznoval priv prisrčno. Na pred večer je mestna godba igrala po mestu. V nedeljo dop. je bila v stolnici slovesna sv. maša.

Duhovne vaje za rekrute, ki morajo vže 25. t. m. k vojakom, bodo prih. nedeljo in ponedeljek t. j. 10. in 11. t. m. pri žalostni M. B. na Gradu v Mirnu. Ako kedar, potrebno je gotovo v sedanjih resnih časih našim fantom novincem, da poskrbē za svojo dušo ter dobe nekaj lepih navkov in navodil za vojaško življenje v vojnem času. Prosimo čč. gg. dušne pastirje, da priporočē te duhovne vaje novincem svoje duhovnije. — Ker se oglasi za prih. nedeljo gotovo dosti mladeničev bodo naslednjo nedeljo in ponedeljek t. j. 18. in 19. okt. druge duhovne vaje za ostale mladeniče. — Misijonarji na Gradu.

Šolsko leto v Centralnem semenišču se bo pričelo 13. t. m. Ta dan ob 8h zj. bo sv. maša v kapeli novega Malega semenišča. Čg. bogoslovci bodo nastanjeni v prostorih nekdanje vile Beckman.

Pošiljate darove na naslov: Ženski oskrb. odsek Slovenske kršč. soc. zveze v Gorici. Naša požrtvovalna dekleta in žene, župne in županske urade še enkrat toplo zahvaljujemo za darove v blagu in denarju, ki jih pošiljajo na ženski odsek. Povsod še niso nabirali. Naj da vsak, kolikor more! Darove pa čimprej pošljite na zgoraj navedeni ženski odsek. Omenimo, da se blago in pletenine morajo odposlati še ta mesec! Na delo!

Ravnatelj goriške slovenske gimnazije — c. kr. dež. šol. nadzornik. Cesar je imenoval ravnatelja državne gimnazije s slovenskim učnim jezikom v Gorici vladnega svetnika g. dr. Ivan Bezjaka za deželnega šolskega nadzornika. Naučni minister je novoimenovanega deželnega nadzornika pridelil v službovanje krajskemu dežel. šolskemu svetu.

Dunajski nadškoj kardinal Piffl za čast slovanske duhovščine. Znana je gonja gotovih krogov proti slovanski, in tudi slovanski duhovščini. Znana pa je tudi, da svobodomislec na Nemškem vprizarjajo prav tako podlo gonjo proti nemški duhovščini. O tem je govoril v nedeljo dun. kardinal Piffl v pričo 10.000 vernikov, ki so se zbrali, da molijo za zmago našega orožja. Navzoči so bili nadvojvode, ministri in drugi. Kardinal Piffl najprvo povdarja, da duhovščina v vojski žrtvuje mnogo, kar ne pride nikdar v javnost. Navaja požrtvovalnost usmiljenk. Nato pa pravi: »A še neka druga gonja je v teku proti katoliški duhovščini. Da to ni slučajno in ne izvira iz lokalnih vzrokov, priča dejstvo, da se je na Nemškem ravno tako vršila, kakor se pri nas še vrši. Tam so oblasti posegle vmes in ustavile rokodelstvo hujšakem, ki se katoliško duhovščino kar na debelo sumničili nepatriotičnih in celo naravnost veleizdajalskih tendenc. Tudi pri nas mislijo nekateri, da v tem oziru lahko mnogo store; ker je bilo nekaj slovanskih duhovnikov aretiranih, češ, da so bili zapleteni v panslavistično rovanje, in ker se del grško-katoliške duhovščine obdolžuje rusofilskih tendenc, menijo, da smejo celokupni katoliški duhovščini vreči v obraz očitek, da nima dovolj domovinske ljubezni. Na jugu je bilo od 17 obdolženih že 10 izpuščenih, ker so bile ovadbe popolnoma neutemeljene, ostali pa še do danes niso obsojeni. Koliko je od aretiranih grško-katoliških duhovnikov krivih in koliko nedolžnih, se danes še ne da pregledati. Kakor razumnemu človeku ne more priti na misel, da bi naš celokupni izvrstni častniški stan kar vseprek obsedili, ker se je žal med njim nahajal en Redl, ravno tako se ne sme sumničati patriotične mišljenje duhovščine, ako bi se morebit pokazalo, da je v resnici ta ali oni duhovnik kršil svojo dolžnost nasproti domovini.«

Umrl je 29. sept. v Celju kapucinski provincijal P. Edvard Bervar. R. i. p.

V slovo č. g. Rutarju. Bukovo: Minuli teden nas je zapustil naš vlč. g. župni upravitelj Anton Rutar. Njegov od

hod je vžalostil nas vse. Komaj leto dni je bil g. Rutar pri nas, pa se je pridobil srca cele fare. S svojo ljudomilostjo, postrežljivostjo in dobrohotnostjo je dosegel da ga bomo vsi še dolgo pogrešali, ter je ostal nam vsem v prijaznem in hvaležnem spominu. Naslednika smo že dobili, vlč. g. kaplana Pišota iz Cerkna, katerega poznamo kot dobrega gospoda že iz njegovega dosedanjega službovanja. G. Rutarju želimo na njegovem novem, častnem, a težavnem mestu mnogo sreče in obilo božjega blagoslova. Za trud in delo, ki ga je imel z nami, pa še na tem mestu: stotera hvala!

Cerkljani č. g. Pišotu. Cerkno: Dne 30. septembra se je od nas poslovil vlč. g. Ivan Pišot, ki je s toliko vnemo in požrtvovalnostjo deloval 3 leta med nami. V tej dobi si je s svojim odkritim, prijaznim vedenjem pridobil občno spoštovanje in naklonjenost Cerkljanov, tako, da smo se z zelo, zelo težkim srcem, ločili od njega. Neutrudljiv in obenem priljubljen spovednik in katehet, bil je tudi duša — vseh naših katoliških organizacij! Za vso ljubav in naklonjenost za ves njegov trud in napor — mu plačaj dobri Bog stotero ter mu daj zdravja — zadovoljnosti na novemu mestu! Ohranimo mu hvaležen spomin.

Otroški vrtec »Slovenske Straže«. Sanišem v Kapucinski ulici, Rabatišču, Dolgi ulici in tamošnji okolici se naznanja, da se bo dne 13. t. m. otvoril otroški vrtec »Slovenske Straže« v Kapucinski ulici števil. 1, drugo dvorišče. — Otroke se bo vpisovalo v ponedeljek dne 12. t. m. od 9. do 11. ure dopoldan in od 2. do 4. ure popoldan. — Slovenski stariši uporabite to ugodno priliko in vpišite vsi svoje otroke v slovenski vrtec!

Nabiranje darov za vojaške v Gorici. V soboto 3. t. m. so dame iz tukajšnje družbe priredile po Gorici obhod, v katerem so zbirale darove za vojaške. Trije okrašeni vozovi so bili do vrha polni.

Padli junaki. Na severnem bojišču je padel stotnik 78. pešpolka Miloš Margreiter iz Trsta. Padel je tudi Josip Milovčič, sin predsednika dež. sodišča v Trstu. Služil je kot kadet pri 47. pešpolku in bil odlikovan za svojo hrabrost. — Na sev. bojišču je tudi padel stud. phil. Gomoc, član slov. kat. ak. društva »Zarja« v Gradcu. — Padel je, kakor poročajo znanci z bojišča, Anton Hlede, narednik 27. pešpolka, doma iz Št. Ferjana, ter I. Vales iz Gabrij. Oba sta bila vrla »Orla«.

Dne 8. sept. je padel na sev. bojišču mladenič Peter Križnič iz Bodreža pri Kanalu. Bil je prednik mladeniške Mar. Družbe v Kanalu, edini sin matere — dove.

Dva generala odlikovana. Generalmajor pl. Hinke, poveljnik 55. pehotne brigade v Trstu in polkovnik Ivan Fernengel, poveljnik 56. brigade v Gorici, sta došla za hrabrost na bojišču viteška križca Leopoldovega reda z vojno dekoracijo.

Iz »Ilustriranega Glasnika« št. 5 približujemo sledečo listnico: »Ker je večina naročnikov naročnino že poravnala, bomo priložili položnice (čeke) šele v de-

cembu za naročnino za leto 1915. One naročnike pa, ki naročnine za september, oktober, november, december še niso poravnali, prosimo, da nemudoma store, sicer jim bomo list ustavili.

Zaenkrat se je treba poslužiti denarne nakaznice.

Druge, tretje in četrte številke imamo še par sto izvodov. Komur je na tem ležeče, da dobi tudi te številke, naj se pozuri in naj list čimprej naroči.

Oktober meseca bomo brezplačno priložili stalnim naročnikom, ki so naročnino že poravnali, pregleden zemljevid evropskega ozemlja, s katerim bodo vedno v stanu zasledovati vse važnejše vojne dogodke. Zemljevid bo zavzemal velikost 56 krat 76 cm in ga bomo v svrhu boljše preglednosti izvršili v barvah. — Zemljevid bo marsikateremu ne le za časa vojne dobro došel, temveč mu bode tudi pozneje vedno poučen tovariš.

»Ilustrirani Glasnik« mora biti najpopularnejši slovenski ilustriran list, čemur odgovarjajo tudi vsebina, slike oblika in cena!

Kakor hitro se poleže bojni metež bomo izdelovali klišeje doma, tako da bo cenj. občinstvo o vseh dogodkih tudi s prvimi slikami postreženo. — Z lastnim reproducijskim zavodom razpolaga celo malo nemških listov. Da pa ta naš načrt kar najdovršeneje izvršimo, treba naročnikov. Čim več naročnikov, tem boljši bo list! Zatorej: Podvizajte se in pridobite nam novih naročnikov! Pravilni naslov je: »Ilustrirani Glasnik«, Ljubljana, Katoliška tiskarna.

K temu še pristavljamo, da bo »Il. Glasnik« prinašal poslej večkrat tudi slike z Goriškega.

Nabiralnik za družine vpoklicanih. V knjigarni K. T. D. v Gosp. ul. 2 v Gorici se nahaja nabiralnik v korist družinam vpoklicanih. Vse cenjene obiskovalce te knjigarne opozarjamo na to in jih prosimo, naj se spomnijo posebno ubožnih družin in naj polnijo nabiralnik.

V goriški bolnišnici se nahajajo naslednji ranjenci: Hildebrand Zuttioni, dom. polk št. 24, iz Medeje; Al. Lemut, korporal 97. pešpolka iz Šturij; Jož. Zonk, 27. dom. polk, iz Romansa; Jurij Battistuta, 8. top. polk, iz Krmina; Peter Bizaj pešpolk 97. iz Podgore; Fran Črnigoi, 97. pešpolk iz Skrilj; Ant. Foresin, korp. 22. pešp., Jožef Sekulin, dom. polk 27., in Miha Kramberger, 8. top. polk, sta v kvantanteni, ker sta dospela iz okuženih krajev. — Dne 5. in 6. so došli še naslednji ranjenci in bolniki z bojišču: Ivan Resch, 8. top. polk, iz Voitsberga; Jožef Velušček, 97. pešpolk, iz Gorice; Peter Marinič, 97. pešpolk, iz Vedrijana; Humbert Marega, 27. dom. polk, iz Fare; Nikolaj Zsivan, delavski odd., iz Pančove na Ogerskem (bolan); Ant. Wicker, hlapec pri trenu, iz Maribora (bolan); Jožef Marinič, 97. pešpolk, iz Kojskega; Pintar Leopold, nadom. rezerv. 20. lov. bat., iz Kojskega.

Ranjencev v Ljubljani leži sedaj 3300. Večinoma so sedaj z južnega bojišča.

Za mrtvega proglašeni mož — naenkrat piše. Mnogo junaških borilcev za do-

movino, katerih imena so prišla pomotoma v časopisih med »mrtve«, se bo še pojavilo med živimi. Tako se je že zgodilo z nadporočnikom ljubljanskega 27. pešpolka g. Adolfom Strache. Parte o smrti nadporočnika je bil že v časopisih, njegova soproga je bila neutolažljiva. Dobila je tudi že del penzije in posmrtno četrt. 29. sept. bi se imela vršiti v stonici sv. maša zadušnica za pokojnim nadporočnikom. Dne 29. sept. zjutraj tik pred sv. mašo je pa dobila gospa »vdova« dopisnico živčnega svojega soproga iz Kijeva, na kateri ji naznanja, da je ranjen, da je v ruskem ujetništvu, v katerem se mu dobro godi in da je že boljši. Ne moremo popisati nepopisnega veselja, katerega je bila priča gospoda, ki je prišla k maši zadušnici. Sv. maša je bila darovana v zahvalo, da je Bog ohranil soprogi ljubljenežega moža. Vsa gospoda, ki se je zbrala da bi se udeležila sv. maše zadušnice, je bila navzoča pri tej sv. daritvi. Razume se, da so po sv. maši vsi navzoči hiteli odložit žalne obleke.

Ranjeni in bolni vojak. V 16. in 17. poročilu o ranjenih in bolnih se nahajajo: Iv. baron Formentini, stotnik 25. dom. polka, iz Št. Ferjana; podpolkovnik Oskar pl. Heimerich 26. top. polk iz Gorice; Franc Mužina iz Goriške okolice 97. pp.

Pogreša se poročnik 47. pešpolka prof. goriške gimnazije dr. Edvard Dolinšek. Pri Lvovu je bil ranjen. Od tedaj ni sledu o njem.

Pogreša se tudi rezervni poročnik pri 4. bos. polku dr. Janko Kotnik, koruški rojak, ki je pred kratkim poučeval v Gorici.

Dopisovanje z našimi vojnimi ujetniki in z našimi v sovražnikovih državah interniranimi državljani. Navadna pisma do teže vključno 100 gramov in poštne dopisnice se lahko pošiljajo poštne prosto tistim vojnim ujetnikom in internirancem, ki se nahajajo v Rusiji, Srbiji, Črnigori, Belgiji, Franciji in v Veliki Britaniji. Priporoča se, naj se naslovi teh pošiljatev napišejo izključno z latinskimi črkami in naj se na naslovni strani zgoraj razločno napiše opazka: »Prisonnier de guerre«. Posredovanje za te pošiljateve so prevzele sledeče nevtralne države: Rumunija za pošiljateve v Rusijo in v Srbijo, Italija v Črnogoro, Švica v Francijo in Nizozemska v Belgijo in v Veliko Britanijo. Iz navedenih držav smejo avstro-ogrske vojni ujetniki in interniranci po isti poti pošiljati pisma in dopisnice. Najbolje je tako pisno v pravilno naslovljeni odprti kuverti spraviti v drugo kuverto, ki se zapečati. To se odpošlje na naslov »Rdečega križa« na Dunaju, ki potem notranje pismo odpošlje dalje.

Okrožnica vsem županstvom sežanskega političnega okraja. Deželni odbor nalaga županstvu, naj ugotovi, koliko pšenice bi se dobilo nad domačo potrebo pri tamošnjih posestnikih za prodajo deželnemu odboru, kojemu edino se sme prodajati pšenico, kakor se je že ponovno objavilo po tozadevnih okrožnicah.

Množino pšenice, ki bi se jo dognalo potom vestnega poizvedovanja, naj se takoj prijavi deželni odboru v svrhu nakupa. Za 100 kg pšenice je pripravljen plačati deželni odbor 31 K loco Gorica.

Županstvo se opozarja, naj strogo pazi pri poizvedovanju na to, da bodo vsi podatki o množini pšenice za prodajo kolikor mogoče natančni.

V slučaju, da bi se deželni odbor prepiral o drugačnih podatkih, kakor jih sporoči županstvo, ali pa če bi zvedel, da se prodaja drugam in ne deželnemu odboru, bo deželni odbor prisiljen postopati najstrožje nasproti županstvu, ki je odgovorno za vsako nepravilnost.

Izgubljen denar. Ana Gabrijelčič iz Prelesja pri Plaveh je izgubila 3. okt. na potu od sadnega trga do »Lune« mošnjiček s 13—14 K in listkom ure g. Šuligoja. Pošteni najditelj naj prinese najdeno v upr. »Nov. Časa«.

Tobačno društvo za Goriško-Gradišansko je darovalo iz društvene blagajne 50 kron in potem nabralo pri svojih udih K 179.40 skupaj K 229.40 in sicer za »Rdeči križ« in za družine vpoklicanih. Imena darovateljev se pravočasno naznani. — Društveni odbor.

Kolera na Kranjskem. Dne 3. oktobra se je pripetil po en slučaj kolere v Idriji in Litiji na Kranjskem. Oboleli so le begunci iz Galicije. Mož, ki je za kolero umrl v Litiji, je 70 letni poljski begunec. Novih slučajev doslej ni bilo. Pač pa je več slučajev kolere na Moravskem in Šleziji in Galiciji.

Pogrešani vojak. Infanterist 47. pešpolka **Rudolf Zdolšek**, strokovni učitelj na Grmu pri Novem mestu, ki je bil v začetku vojne prideljen trenu kot »Fahrsoldat« se pogreša že od 25. avgusta in so vsa poizvedovanja po njem zamanj. Kdor kaj ve o njem, naj blagovoljno sporoči to njegovi materi, gospej Mariji Zdolšek v Zabji Vasi, pošta **Kandija** pri Novem Mestu.

20 milijonov Nemk dela za nemške vojske obleko za zimo.

Proti morilcu Franca Ferdinanda, Prinčipu, se bo začela sodna razprava v Sarajevu dne 12. okt.

Iz Galicije je zbežalo vsega skupaj 300.000 ljudi pred Rusi. V nemškem Gradcu in na Dunaju bodo morali za te begunce ustanoviti poljske gimnazije.

Izplačevanje podpor gališkim beguncem. C. kr. dež. orožniško poveljstvo št. 7 naznanja, da so bila orožniška poveljstva v Trstu, Gorici in Pulju pooblašena, da izplačujejo ubogim beguncem, ki so brez sredstev, ki pa se izkažejo z legitimacijo, predurje proti nekolekovani pobotnici Opozoriti je vse begunce, naj se obrnejo za podpore na dež. orož. poveljstvo v Trst ali na gorenje orožniške oddelke.

Kdo je kriv, da manjka drobiža. — Glavni svet avstro-ogrske banke se je 19. sept. pod predsedništvom bankine-

ga guvernerja, tajnega svetnika Popovića ter sklepal o načrtu pogodbe z upravnima obeh državnih polovic glede vojnih posojilnic, katerih ena se ima ustanoviti v Avstriji, druga pa na Ogrskem. Poročevalec je izjavil: Z ozirom na pritožbe, da banka še danes ne stori dovolj, da bi zadovoljila potrebe malih ljudi, bo zanimalo, izvedeti količino drobnih plačil, ki jih je banka od početka vojne stavila prometu na razpolago. Skupni višji izdatek malih plačil znaša v dobi od 3. julija do 15. septembra 835.136.493 K 29 h. Ta svota pač dokazuje, da avstro-ogrske banke ne zadeva nobena krivda na pomanjkanju drobnega denarja, ki se je nedvomno semtertje pojavilo. Krivdo je pripisati v prvi vrsti moratoriju, ki je občinstvo nagnil, da celo primoral, da je velike zneske, ki bi se ob navadnih razmerah stekli v banke in hranilnice doma nagromadilo. Kriv je tudi nesmiselni strah občinstva, ki je tudi brez potrebe mnogo denarja, zlasti kovanega, spravilo domov, da ga tam shrani. Krivi na pomanjkanju so ne v zadnji vrsti brezvestni špekulanti, ki skušajo priti v posest velikih množin kovanega denarja, da ga potem zopet oddajajo proti znatnim odtegljajem. Precej novcev se je pač tudi zlasti prve dni mobilizacije, porabilo za vojake, ki so morali pod zastavo, večji del tega pa se je kmalu zopet stekel v promet. — Glavni svet je vzel to poročilo v vednost ter je rešil še ostale upravne točke dnevnega reda.

Najnovejše vesti.

Rusi vrženi z Ogrskega.

Budimpešta, 7. Po uradnih poročilih so naše čete pri Marmaroš-Szigetu pobile vdrle ruske čete in jih preganjale vse do Nagy Bocso. Upravne oblasti prevzamejo še tekom današnjega dne zopet svoje uradno poslovanje.

Pokopavanje v dvodnevem boju pri Užoku padlih Rusov se nadaljuje. Dosedaj so pokopali 8000 ruskih mrtvecev.

Przemisl se dobro brani.

Dunaj 7. (Kor.) Uradno se poroča: 7. oktobra opoldne:

Naša ofenziva je dosegla tudi včeraj tuintam v manjših spopadih povsod svoj smoter.

Kakor javlja častnik generalnega štaba, ki se je vrnil iz Przemysla, vodi za boj navdušena posadka z največjo delavnostjo in previdnostjo obrambo trdnjave. Več izpadov je porinilo nazaj sovražno črto in zajelo mnogoštevilne ujetnike. Vsi naskoki Rusov so se ob strahovitih izgubah razbili v ognju utrd.

V Karpatih in zapadno od Wyszoškega prelaza nobenega sovražnika več.

Pri Marmaroš Szigetu je bil vdrli nasprotnik premagan. Mesto je prešlo prošlo noč zopet v našo posest.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, generalmajor.

Strašna bitka na Francoskem se še le prične!

London 7. »Times« poročajo iz Pariza: Dasiravno je imel sovražnik tuptam srečo, je moralno razpoloženje francoskih čet neomajano.

»Daily Telegraph« piše: Boji na Francoskem postajajo od tedna do tedna ljubejši. Če se posreči pognati Nemce čez mejo, jih ne bo več mogoče obkoliti. Tedaj doživimo boj iz bližine, ki spominja oblegovanih operacij z vzporednimi jarki in utrdami, ki leže le po dvajset metrov narazen. To bo brezdvomno največje in najstrašnejše poglavje velike vojne.

Z bojnega polja.

Konjiški boj.

Ranjenec J. V. opisuje v češkem listu »Venkov« dogodek iz bojev predstraž v bitki pri Tomaševem. Pripoveduje takole:

Najstrašnejši in najgroznejši vseh bojev, kar sem jih videl, je bil spopad konjice. Videl sem tak spopad — silen, drzen, krvav — ne pozabim ga nikdar več. Bilo je uro daleč pred Narolom, mestecem v Galiciji, ob meji pri Tomaševem, v drugi polovici meseca avgusta, če se ne motim, osemnajstega. Bil je krasen, solnčen, jasen dan. Solnce je opoldne žgalo naravnost, in vsa pokrajina, obdana z gozdovi, je tonila v valovih solnca. Iz vasi Lovžce je prišla patrolja naših hrabrih ulancev in krenila proti Narolu. Za patroljo je prihajal celi škadron. Nikomur ni bilo znano, da bi mogel biti kje v bližini sovražnik in zato je konjica jezdila popolnoma mirno. Komaj pa je ves oddelek naše konjice došel do neke majhne vasiče za Lovžco, mu je prihajal nasproti v najhujšem skoku ulan od predstraže in je že oddaleč dajal znamenja, da je sovražnik v bližini. Prišel je do poveljnika škadrona in mu je, loveč sapo, javil, da se v neposredni bližini, ne dalje, nego tisoč korakov pred škadronom, nahaja večje število kozakov, v sklenjenih vrstah, a v dolini da jih je najmanj tri stotnije (škadroni). O naši navzočnosti, kakor se zdi, da ne vedo ničesar.

V prvih vrstah, kjer so slišali ulanovo naznanilo, je nastalo po njegovih besedah znatno gibanje in vsakdo je nestrpljivo čakal, kaj se zgodi. Poveljnik je hladnokrvno pomignil podpoveljniku in trenutek nato je že stal škadron v bojni obliki, v čelni vrsti. Na obe strani so bili poslani močnejši oddelki v svrhu kritja — sabljo iz nožnic, revolverji in karabinci pripravljeni. To vse se zgodilo popolnoma po tistem, po bliskovito hitro.

Nato se je že vrnil poveljnik, ki je prej skokoma odjahal naprej, da bi videl na svoje oči kozaške stotnije.

— Pred nami so kozaki, — je dejal, — naskočimo jih in upam, da jih požene-mo. — Potem je glasno zapovedal:

— Skokoma naprej!

Po celi vrsti je nekaj zašumelo. Zemlja je zadonela od udarcev konjskih kopit, konji so rezko zahropili, nožnice sabelj so rožljale: — to ni bil več oddelek konjenice, ki je prej mirno jahal, temveč se je po zelenih travnih tleh valil živ plaz konj, na katerih je bilo jezdece le težko razločevati. V takem strahovitem skoku je došel škadron na drugo stran grička. Pred očmi se je pokazala majhna dolina — in tri črne vrste ruske konjice. Nato je prišlo povelje. Kakor grom je zagromelo po vsem konjskem plazu: — Huraa! — in hitrost se je očitno še podvojila. Tedaj so se oglasili prvi strelji kozaških pušk in tri stotnije, ki so dotlej stale mirno, so se zgenile, v prihodnjem trenutku pa tudi že krenile naprej, proti našim ulanom, kjer je za trenotek nastala tišina, ki so jo motili strelji, hropenje konj in posamezni vziki. Strašna je bila ta tišina in človeku so za trenotek švignile po glavi najrazličnejše misli in z njimi zmes najneverjetnejših, zmešanih utisov.

V tem se je razlegel po vsej dolini grozovit hrup in žvenket sabelj. Obe konjici ste planili druga proti drugi...

Nisem videl nič drugega, nego da se je dir ustavljal, da je oslabljal. Sablje in kozaška kopja so se prekrižala, nekaj konj je ležalo na tleh, nekaj jih je brez jezdecev dirjalo naokoli. Obe čete ste prodrli druga drugo, se zaustavili, se obrnili in trčili skupaj. Nastale so večje ali manjše skupine, ki so se tolkle med seboj. Sablje so rožljale in sekanje je bilo grozno. Videle so se, kak stoji mož proti možu in da sta se spoprijela. Marsikje je bilo videti za trenutek, kako je dvakrat zažvižgala sablja na kozakovo glavo in kako se je kozak končno zvalil na zemljo. Grozno so delovali samokresi častnikov in podčastnikov. Na vsak strel se je zgrudil na zemljo človek, ustreljen s konja.

Pol ure je trajalo vse to — meni se je zdela cela večnost.

Konečno se je bojišče pomeknilo za nekoliko desetih metrov proti Narodu, kar je pomenjalo, da se kozaki umikajo. Trenutek pozneje je bilo to umikanje popolno. Naši so se tudi zopet uredili in ko je minulo pol ure, je bila zopet tišina tamkaj, kjer se je prej vršil tako krvav spopad.

Naše konjenice je bilo trikrat manj, a vzlic temu je premagala kozake, ki so se trdovratno branili. Izgubili so na bojišču 80 mož, večinoma ranjenih, ki pa so jih odnesli s seboj, celo 10 mrtvih so vzeli na konjih s seboj. Naših je padlo 20, med njimi tri mrtve, ostali pa so bili večinoma le lahko ranjeni.

Boj na življenje in smrt.

Neki nemški enoletni prostovoljec opisuje zelo zanimivo neki boj na francoskem bojišču.

Neki (nemški) polk se nenadoma oživi. Naprej! Komaj zapustimo gozd že sikajo med nas kroglice z nasprotnega griča. Leteli smo, da pridemo do potoka, ki je tekel v globini. Prekoračimo ga puške visoko držeč, ker nam je na nekaterih krajih voda do prsi segala. Zda smo morali lezti po griču kvišku. Sovražnikove

granate so zadevale ves prostor, ki smo ga morali prekoračiti. Končno smo prišli do konca gozda, ki krasi višino. Tu smo bili popolnoma kriti. Ležali smo v črti; glave smo tiščali kolikor mogoče k tlu. Kroglice so tako goste švigale, kakor pada žito iz stroja. Francoska pehota je zapustila rob gozda in si je za obrambo izbrala bližnjo višino. Na gozdni rob je začela zdaj streljati artiljerija, ki ga je v popolnem pomenu besede razstrelila. Najdebelejša drevesa so bila v sredi preklana in izruvana. Neka granata pade tri korake od mene v strelni jarek, v katerem smo na gosto skupaj ležali. Moj tovariš na levi je zadet po kroglici na glavo; dvigniti hoče roko, a mu omahne; drugi tovariš poleg mene je zadet na zgornjem delu roke; kriči. Z vrvice mu stisnem roko nad ramo, da ni umrl, ker bi bil sicer izkervavel. Zlezem k stotniku, da ga vprašam, kaj naj storimo; če ostanemo, tu smo vsi mrtvi. Stotnik me pošlje k poveljniku bataljona. Poročam naj mu, da če artiljerije ne dobimo, je cel bataljon izgubljen. Hitim navzdol; od vseh strani dežujejo kroglice in padajo granate ob moji desnici in ob levici. Končno ga dobim in mu javim, da so že 4 častniki mrtvi in da bo cel bataljon uničen, če artiljerije ne dobimo. »Ne dobimo nobene artiljerije, vrnite se v božjem imenu nazaj.« V očeh so mu stale solze. Lezem zopet nazaj in pridem, ravno, ko daje stotnik povelje, naj prodiramo. Javljam mu bataljonsko povelje. Umaknemo se čez dolino na grič, s katerega smo prišli. Ustavimo se ob cesti, ki vodi ob višini. Tu hočemo ostati — oddaljenost od sovražnika je bila 800 korakov.

Kar prijezdi neki pruski častnik na konju, ki je pokrit s penami: »Gospod tovariš, pruski bratje na desnici izkervave, če Bavarci ne vzdrže.« Ne vidimo nobenega majorja. Stotnik ukaže bataljonu: »Naprej! Marš!« Boben ropota, naprej gremo po gori v svoj grob.

Ko pridemo do gozdnega roba, pride končno pomoč. Ravno namerava neka francoska brigada naš bataljon napasti, kar napade njeno levo krilo 20. polk. Odahnemo se, rešeni smo mi in Prusi. Ostanemo še na robu gozda, dokler ni napočil večer. Na to nosimo nam drage mrtvece iz gozda.

Naša oba poročnika, eden je bil aktivni, drugi rezervni, ki sta se neposredno pred vojsko poročila, nesejo mimo. Nemo stojimo odkriti. Jokamo in plakamo kakor mali otroci.

80-letni vohun — ustreljen.

Za vohunstvo, veleizdajalstvo v vojnem času poznajo vojaški zakoni samo eno kazen: — smrt!

Tu ni dolgih razprav, ne sodnikov, ne državnih pravdnikov in tudi ne braniteljev. Tisti, ki ga zalotilo kot vohuna, obvisi na prvi veji, če je časa za to, če ga pa ni, pa počni par strelav, in izdajalec je končal svoje življenje. O nekem takem dogodku je pripovedoval narednik 87. pešpolka, ki se je vrnil ranjen z gališkega bojišča, sledečo pretresljivo dogodbo.

Bilo je v začetku meseca septembra. Naš bataljon je prišel v vasico, ki je bila popolnoma zapuščenca, le v neki kolibici, v podstresju smo steknili nekega starega možička. Imel je gotovo nad 80 let. Bil je ves siv, sključen, in zdelo se mi je, da ne bi mogel napraviti niti par korakov, tako je bil videti slab. Našli smo pa pri njem dve svetilki in dve steklenici. Eno steklenico je hitro vrgel od sebe, a drugo smo mu vzeli iz rok in ga odvedli pred poveljnika.

Komaj in komaj je prišel z mojo pomočjo stariček do poveljnika, a tu ni odgovoril na nobeno vprašanje, niti cemu ste mu rabili svetiljki, niti kaj je bilo v steklenici, ki jo je vrgel od sebe, niti kaj je v oni, ki sem jo držal v rokah. Molčal je, kakor bi okamenel. Bilo je očitno, da je imel svetiljki za to, da bi bil dajal z njima znamenja sovražniku, ki se je nahajal tik pred nami in s katerim smo se tudi spoprijeli prihodnje jutro, a treba je bilo še ugotoviti, kaj se nahaja v steklenici. Poveljnik je odmašil steklenico, ki je bila napolnjena z neko tekočino, poduhal in izpregovoril nato silno resno:

— Strup! Ustrelite moža! Mene je doletela žalostna dolžnost, da spravim izdajalca na oni svet. Prijel sem ga pod pazduho in ga popeljal proti zidu. Obenem pa sem pomignil štirim vojakom — bila sta dva Slovenca in dva Italijana — ter jim rekel po italijansko, da me starec ni razumel, naj gredo za nama, in ko stopim od starca, naj ga ustrelje.

Tako smo šli do zida, midva s starcem, ki sem ga vodil pod pazduho, sprejaj, oni štirje pa, s pripravljenimi puškami, par korakov za nama. Ko sva prišla do zida, sem rekel starcu, naj se nekoliko nasloni ob zid, da se odpočije, in stopil sem par korakov v stran. Oni štirje vojaki so namerili puške, počilo je, kakor en sam strel, in stariček se je zvrnil mrtev na tla.

Tako se plačuje v vojni vohunstvo in izdajstvo.

Junaški slovenski dragonec. Matija Krhine, 5. dragonskega polka, doma iz Vipave, je bil radi svojega junaštva te dni v Galiciji odlikovan s srebrno svetinjo. Udeležil se je vseh bitk na severnem bojišču in se je izkazal kot izredno hrabrega vojaka. Kadar so mu konje postrelili, se je pa peš bojeval. Izmed sedem bratov jih je cesar poklical pet v vojsko; eni so na jugu, eni na severu.

Sablja »padlega«. »Česky dennik« prinaša ta zanimiv dogodek, ki jasno kaže, koliko je verjeti raznim vestem. Rezervni častnik iz Prage je bil težko ranjen. Njegov prijatelj, ki je bil tudi Pražan, ga najde, ko gre na obvezovališče, vsega v krvi. Ker ni dal od sebe nobenega življenjskega znaka, ga ima za mrtvega. Hotel prinesiti domov ženi padlega nekaj za spomin, mu odvzame sabljo. Pred par dnevi je prišel v Prago, obiskal ženo padlega in ji izročil sabljo. Žena začudeno poslušala njegovo povest, kako je padel njen mož, končno ga pa vpraša, če je

v resnici prepričan o smrti prijatelja. Ali on je čisto odločno vstrajal pri svoji trditvi. Nato pa reče žena: »No k sreči ni tako hudo z mojim možem. Bil je sicer težko ranjen, ali sedaj se mu zdravje že znatno boljša. Sicer pa vas prosim, da govorite bolj tiho, ker on spi.« Reče in odpre vrata sobe, kjer je spal »padli« mož.

S 4 vojaki osvojili trdnjavo. V Bero-linu je provzročilo precejšnje pozornost, ker je bil nedavno neki poročnik odliko-van z enim najvišjih pruskih odlikovanj. Poročnik Oton von der Linde je bil zato odlikovan, ker je osvojil utrdbo (fort) Ma-lonne, ki pripada utrdbenemu pasu Namu-ra. Svojim staršem, ki v Potsdamu stan-ujejo, je poslal meč poveljnika in zastavo zavzete utrdbе. Svoje drzno podjetje jim je tako-le opisal: Na nepokritelem ozemlju sem moral s 500 možmi utrdbo napasti. Povsod so mi strelne odprtine nasproti štrlele, iz katerih prične lahko vsak tre-metek pokati, ali pa bi bil lahko stopil na šte-vilne podpore (mine), ki so okoli ležale. Iz moštva, ki se je javilo prostovoljno, sem izbral in sem iz svojega voda vzel le štiri može, ki smo se utrdbi varno, kakor da po jacihi hodimo, približali. Ko nas je poveljnik zapazil, sem ga poklical in mu zatrjeval, da stojim zunaj v gozdu cel polk z artiljerijo in da se ogenj takoj otvori, če bo le še en trenutek s predajo utrdbе cin-cal. Poveljnik je izpustil most in vstopili smo v močno utrjeno utrdbo. Ukazal sem, da je stopil pred me vsak sovražnik posa-mezno in sem jih preiskal. Orožje so mo-rali v utrdbi pustiti; moji štirje može so stali s puškami pripravljeni, da streljajo. Poveljnik Malonna mi je nato svoj meč iz-ročil. Poleg poveljnika sem ujel pet čast-nikov in 20 mož, ostalih 400 mož je že prej pobegnilo. Ukazal sem nato, da je moj mali vod vkorakal. Videti bi bili morali dolge obraze belgijskih častnikov, ko so pozneje videli, kako malo da nas je. Od-stranil sem belgijsko zastavo, moji ljudje so pa napravili iz blaga belgijskih hlač, srajce in iz rdečega francoskega pasu nemško zastavo, ki so jo nato razbesili. Prej smo odprli še vinsko klet in smo, ko se je obežala naša zastava a zamaški vin-skih steklenic pokali.

Po svetu.

Tržaški zrakoplovec Vidmar veleizda-jalec.

Slovenski listi pišejo: »S kolikim vi-kom in krikom je proslavljal še pred krat-kim Trst tržaškega avijatika Widmerja! Niso mu mogli napeti nikdar dovolj sla-ve, in tedaj, ko je poletel iz Trsta v Benet-ke, in pozneje, ko je šel s svojim aeroplano-m v Rim, tedaj so skoraj divjali same-ga navdušenja za tega Tržačana Italijana. Imeli smo priliko povdarjati, da je ta pro-siljavljani tržaški »Italijan« Giovanni Wid-mer rodom — Slovenec. Njegov oče je ro-dom iz Senožeč na Kranjskem, po rodu trd Slovenec, ki je prišel v Trst in tu iz-početka se čutil toliko slovenski, da je oddal svojega sina Janezka v slovensko šolo Družbe sv. Cirila in Metoda pri Sv.

Jakobu. Pozneje se je oče poitalijanih, vzel sina iz slovenske šole in ga dal v ita-lijanske šole. Ko je bila proglašena mobi-lizacija v Avstriji, je Vidmer tudi moral v službo avstrijske domovine. Toda tu se je pokazalo, kako resnična je beseda, ki smo jo poudarjali že toliko in tolikokrat, namreč: Ni ga hujšega podleža, nego je izdajalec svojega rodu in jezika, kajti tak človek, ki se drzne teptati v blato jezik, ki ga je učila njegova mati, — tak človek je zmožen vsakega, tudi najgršega drugega zločina, tudi izdajstva svoje domovine, svojega cesarja, tak človek je zmožen najostudnejše veleizdaje. — In res: te na-še besede so se uresničile tudi na Wid-merju. Widmer je pobegnil iz avstrijske vojaške službe v Italijo ter tako zagrešil najgrši zločin, ki ga more zagrešiti av-strijski državljani, ko se nahaja njegova domovina v nevarnosti in ko kliče vsako-gar njegova najsvetejša dolžnost na nje obrambo. In ta Widmer je bil še tako pre-drzen, da se je v italijanskem časopisu pobahal s tem svojim ostudnim zloči-nom.«

Grozen potres v Mali Aziji ubil 2500 oseb. V Bonduru in Šparti v Mali Aziji se je 4. okt. pripetil velik potres, ki je bil ta-ko strašen, da je 2500 oseb izgubilo živ-ljenje.

Zadružništvo.

Sv. Lucija. Kmečka hranilnica in po-sojilnica pri Sv. Luciji registrovana za-druška z neomejeno zavezo vabi vse svo-je člane na redni občni zbor dne 18. t. m. ob 3. pop. v župnišču z naslednjim vspo-redom: a) Potrjenje računskega sklepa za l. 1913; b) poročilo načelstva; c) po-ročilo nadzorstva; č) morebitni predlogi.

Za naše vojake.

Z veliko ljubeznijo se odzivajo naši ljudje v deželi in mestu vabilom, naj daje-kaj za naše vojake. Občine in posamezni-ki tekmujejo. V denarju in blagu nosijo in vozijo. V cesarskih in slovenskih barvali zaviti, odet z zelenjem je bil voz vrlih Št. Ferjancev, s katerim so pripeljali darove. Nikjer nič nevolje, povsod blaga, zlata radodarna srca. Za naše vojake so po-tom ženskega odseka »Slo-venske kršč. soc. zveze« daro-vali doslej:

V denarju:

Gospa Alice dr. Brecljeva K 25; ženski odsek S. K. S. Z. 40 K; č. g. dekan Berlot K 2; Peter Lutman, krojač Gori-ca K 1; dr. Novak, odvet., tu K 4; Gosp. Novakova, profesorja, K 2; Knjigarna kat. tisk. dr. K 5; Gdč. Čeh K 2; Mons. Mu-rovec K 20; Čevljarska zadruga (podr. Gorica) K 2; R. Libisch K 1; J. Kopač K 10; dr. Česnik K 3; dr. Šabec K 3; č. g. I. Košir nabral med vikarijani v Vedrija-nu K 52; županstvo Medana nabralo med Medanci K 135.40; Marij. Družba iz Čer-nič nabrala v vaseh Černiče, Ravne, Ma-lovše, Gojače, K 56.20; — Mar. Družba v Oseku nabrala v Oseku in na Vitovljah

K 42.80; ga. Hrovatinova K 10; ga. dr. Šabčeva K 3; ga. Lokarjeva K 2; ga. Pavličeva 40 v; ga. Kraljeva 40 v; ga. Lapanje 20 v; Dekleta Mar. Družbe v Št. Ferjanu nabrale vsoto med Št. Ferjanci K 160; č. g. dr. Ličan K 10; žu-panstvo Miren nabralo vsoto K 353.60; Bilje (Mar. Dr. nabrala) K 52.40; Občina Prvačina K 70.12, občina Saksid K 21.42 (Obe ti občini sta nabrali cel voz blaga, ki sta ga pa pomotoma odposlali na it. in nemški oddelek.)

V blagu

so darovali:

Županstvo Medana je nabralo: 176 komadov perila (rjuh, srajc, nogovic, maj, brisalk, robcev i. t. d.), 6 sukenj; 1 ogrinjalo, 1 zaboj tobaka, cigaret, vžigalic, dopisnic, svinčnikov in razne drobnarije; 10 šalamov in več kosov slanine; 5 kg. sladkorja in kave; 1 but. pikolita; 22 but. vina in žganja; 2 stek. mar. konse-rye; 1 vreča krompirja; 1 vreča orehov, suho sadje; 30 kg. grozdja; perut. perje, časopisi i. t. d. —

V Černičah nabrala Mar. Družba po vaseh Černiče, Ravne, Gojače, Malovše: 1 zaboj steklenic vina; 1 vrečo oble-ke; 1 škatljo nove in stare obleke; 1 za-boj knjig; 1 zaboj jabolk (in 1 stekl.); 3 zaboje grozdja (in 2 stekl. vina).

V Oseku in Vitovljah nabrala Mar. Družba: 4 jerbise grozdja, 2 žaklja ja-bolk; 1 škatljo perila, tobaka, košarica jaje in suh. sadja, 7 steklenic vina.

V Biljah so nabrala dekleta: 12 ko-sov perila (7 rjuh, srajc, hlač), še en za-voj perila, več platnenih obvez; 4 plahte več zavojev čokolade; voj. dopisnic, rož-nih vencev, podobic, 10 paketov deb. in drobnega tobaka, 1 škatljico cigaret, 1 kg. sladkorja 4 zavojе vžigalic, 1 zavoj jabolk, razglednice, svinčnike.

V Vedrijanu se je nabralo: 2 zavoja knjig, 1 snežno pako; 144 svetinjc, tucat svinčnikov; 35 cigaret, 11 dopisnic, igro.

V Št. Ferjanu so nabrala dekleta Mar. Družbe: Več rjuh, drugega perila, več ste-klenic vina in žganja, jabolk, suhih češ-pelj, nekaj grozdja, orekov in svetinjc.

Županstvo v Mirnu je nabralo: lipo-vega čaja, platnenih cunj za obveze; do-sti srajc, posebno platnenih; veliko rjuh, med njimi več prav lepih platnenih, več kosov drugega perila, 1 kg. kave, 1 ciko-rija, 67 pak. tobaka, 13 škat. cigaret, 2 škat. cigar, 18 pak. čaja, več paketov žveplenk, razglednic, dopisnic, svetinjc, 15 butilk vina, 2 konservi. —

V duhovniški Deskle so nabrala po va-seh: Plave, Prelesje, Zamedveje dekleta: Suho sadje, 1 stekl. vina, zimskega perila, jabolk, orehov, tobaka, knjig, molitveni-kov in podobic.

Gdč. učit. Perc je darovala 2 moški lepi zimski srajci, na njih vešiti svetinjeci M. B. in Srca Jez.

G. Kutin, trgovec v Gorici: 1 stekl. likerja, 2 škatlji sardel, 1 zavitek čaja.

Gdč. Brezigar, učiteljica v Podgori: 8 parov novih volnenih nogavic.

To je doslej nabrano blago za naše vojake. Hvala tisočera župnim uradom, županstvom in dekletom, ki so nabirala. Prosimo še! Pletite, dekleta, gorko zimsko spod, obleko, nogavice (dokolenice, čepice, zapestnice. Opozarjamo Vas, da mora to biti gotovo konca tega meseca! Katera misli kaj narediti, naj se požuri in prinese spodaj podpisanemu ženskemu odseku S. K. S. Z.

Se enkrat: Srčna hvala!

Ženski oskr. odbor v Slovenske Kr. Soc. Zveze v Gorici, Gosp. ul. 6.

Slovenskemu odseku Rd. križa

so še došli naslednji darovi:

Za Rdeči križ: Andrej Jakil, tovarnar, Rupa K 100; Mar. Močnik (pol-pol) K 2; Jan. Stanut za R. K. 40 vin.; Gospa N. za R. K. 10 vin.

Našemu upravnistvu je došlo za Rdeči Križ: Družina Vivčiva, Gorica (pol-pol) K 5; Ivana Mervič, Sv. Mihael, K 2; Županstvo Osek K 50; g. Fr. Hliš o poroki Št. Drole K 11.50; Ant. Sever, Rihemberg K 1. Od 21. sept. do danes je torej bilo pri upravnistvu zopet nabranih K 285.50.

Rdečemu križu v Tolminu

II. zbirka (čg. župnika Sok-a) Jageršče kron 25.07 zbirka (čg. župnika Peternel) Št. Viška gora kron 277.49 Županstvo Livek kron 39.22 ga Faletič Ravne kron 5, g. Ivanšek Slov. Bistrica kron 5, čg. vikar Abram Obloke kron 10, Občina Kred (II. zbirka) kron 11.66 Poleg tega so poslali v blagu: 1 velik zaboj perila in 9 steklenic tikerja in žganja iz Boveca (zbirka čg. dekan Vidmar.) 3 velike zavoje iz Srpenice (zbirka čg. kurat Kunič) 1 velik zavoj perila iz Št. Viške gore (zbirka čg. župnik Peternel) 1 ročni voziček poln perila Občina Volče. Manjše zavoje perila so darovali v Tolminu: msgr. Kragelj, ga Slamič, ga Bertot, ga baronica Baum, g. dr. Gruntar, in ga Černuta iz Loga.

Ali ste že poravnali naročnino?

Zodozuravniški in zodotehniški atelje

Dr. I. Eržen GORICA

Jos. Verdi tekališče šte. 37

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone zlate mostove, zobe na kaučukove plošče uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju

od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Vino motno, zavreto, se popravi kako tudi odvzame duh po plesni ali mufi. Vzorec prinesiti ali poslati. Nastav pové upravnistvo „Novega Časa“.

MIHAELJ TURK

Gorica — na Kornu šte. 6 — Gorica
priporoča slavnemu občinstvu svojo **brivnico**. Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila za maskiranje po smernih cenah.

Zakaj?

ne pišite takoj po krasni cenik in najnovjše vzorce, kateri se vsakemu dopušljejo zastonj in poštnine prosto iz prve gorenjske razpošiljalnice

Ivan Savnik, Kranj, št. 165.

Zastonj

dobi vsak 2 para močnih ženskih ali moških nogovic 3 lepe žepne robce, eno volneno ruto za na glavo ali moški klobuk kdor naroči 4 1/2 m finega volnenega zimskega lagaza žensko obleko v poljubni barvi za:

K 9.50 ali boljši kakovosti 12.50

Samo

v Prvi gorenjski razpošiljalnici **Ivan Savnik**,
KRANJ, št. 165,

Neugajajoče se zamenja ali vrne denar!

Za jesen in zimo

priporoča svojo velikansko zalogo novosti. Cene vsled kritičnih časov zelo ugodne.
Modne knjige priloživa k naročilom zastonj.

Pregrad & Černetič.

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Gorici.

Centrala Ljubljana, p. družnice: Celje, Celovec, Satajevo, Split, Trst.

Delniška glavica K 8.000.000
Rezervni zakladi „ 1.000.000

Vloge na knjižice po 4 1/2 % v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz-valut.

Borzna naročila.

Promese za vsa žrebanja.

Vnovenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic.

Stavbeni krediti.

Predujmi vrednostni ne papirje.

Srečena obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje
Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna pisma.

Lastnik Konzorcij „Novega Časa“ Tiska „Narodna Tiskarna“ v Gorici. — v Gorici. — Odgovorni urednik A. Šinigoj v Gorici